UNIVERSITY OF AMSTERDAM

UvA-DARE (Digital Academic Repository)

Column: Anders denken

van Uchelen, M.J.

Publication date
2026

Published in
Goed Bestuur & Toezicht

Link to publication

Citation for published version (APA):
van Uchelen, M. J. (2026). Column: Anders denken. *Goed Bestuur & Toezicht*, *2026*(2), 29.

General rights
It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations
If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: https://uba.uva.nl/en/contact, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, P.O. Box 19185, 1000 GD Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

UvA-DARE is a service provided by the library of the University of Amsterdam (https://dare.uva.nl)

Download date:13 Nov 2026

Column Marleen van Uchelen-Schipper
ANDERS DENKEN

Aandeelhoudersverantwoordelijkheid, in het bijzonder in verband met ondernemingsactiviteiten die een negatieve impact hebben op het milieu, is een thema dat menig jurist bezighoudt. Hoe speelt het (ondernemings)-recht daarin een rol? Om tot nieuwe inzichten te komen kunnen andere perspectieven helpen. Zo is het nuttig om kennis te nemen van een buitenlands rechtsstelsel of van visies vanuit andere disciplines, zoals de psychologie, sociologie of economie.

Onlangs woonde ik een symposium bij waar de vooraanstaande Britse econoom prof. Colin Mayer sprak. Hij wees erop dat het Britse corporate governance-systeem (nog steeds) voornamelijk aandeelhoudersgeoriënteerd is, terwijl het Nederlandse ondernemingsrecht bekend staat om een stakeholdersbenadering. Wat de Britse Companies Act en de Nederlandse Corporate Governance Code (CGC) wel met elkaar gemeen hebben, is het feit dat bestuurders zich moeten richten naar het bestendige succes van de onderneming en dat zij zich rekenschap moeten geven van de gevolgen van hun besluiten voor de bij de vennootschap betrokken stakeholders.
Colin Mayer neemt het klassieke Britse systeem als uitgangspunt: 'The duty of directors is to promote the success of the company for the benefit of its members' (lees: aandeelhouders). Volgens hem zou 'success' moeten inhouden: 'Producing profitable solutions for the problems of people and planet, not profiting from producing problems for either.' Ondernemingsbestuurders moeten zich volgens hem actief richten op winstgevende oplossingen die tegelijk geen problemen voor anderen opleveren. Maar wat betekent dat concreet en in hoeverre geeft dit ook richting aan het stemgedrag van aandeelhouders?
Uit de Nederlandse CGC en rechtspraak volgt dat aandeelhouders bij hun handelen hun eigen belangen mogen nastreven, maar wel binnen de grenzen van de redelijkheid en billijkheid. Een aandeelhouder dient meer gewicht toe te kennen aan de eisen van redelijkheid en billijkheid naarmate zijn invloed op de vennootschap en haar onderneming groeit en naarmate er meer belangen van andere betrokkenen in het geding zijn. In bijzondere omstandigheden kan dit meebrengen dat een meerderheidsaandeelhouder het belang van de vennootschap dient te laten prevaleren boven zijn eigen belangen. En dat belang van de vennootschap zou je kunnen zien zoals Mayer: 'Making profit without doing harm.'
In de juridische literatuur wordt opgemerkt dat deze definitie van Mayer nog geen concrete oplossing biedt: wat is precies de norm en hoe spreek je aandeelhouders aan als zij zich hier niet aan houden? Het werkt bovendien alleen als dit in alle rechtsstelsels over de wereld wordt doorgevoerd. Eigenlijk gaat het voornamelijk, zoals Mayer ook zelf onderkent, over 'moral law'.
Niettemin zijn het belangrijke gedachte-experimenten, die kunnen bijdragen aan het inkleuren van onze 'redelijkheid en billijkheid' en 'vennootschappelijk belang'. «

Marleen van Uchelen-Schipper is universitair hoofddocent aan de Universiteit van Amsterdam en adviseur bij Houthoff. Deze column is geschreven op persoonlijke titel.